

Національні інтереси формуються потребами суспільного розвитку, усвідомленими як певна цілісність з подальшим виокремленням ієрархії пріоритетів внутрішньої і зовнішньої політики. Головним питанням при визначенні національних інтересів є спроможність влади розробляти і здійснювати внутрішню і зовнішню політику держави, таким чином, щоб виражати в ній потреби суспільного розвитку.

Таким чином, національні інтереси є фундаментальною категорією національної безпеки держави та ключовим поняттям у міжнародних відносинах та міжнародному праві. Це усвідомлені суспільством і виражені в Конституції України та інших нормативно-правових актах конституційного рівня у вигляді програмних цільових настанов життєво важливі потреби існування та розвитку природи, людини, соціальної групи, суспільства, держави.

Література

1. Веренчук В. Суть, структура та ознаки національного інтересу // Вісник Львівського університету. Серія «Філософські науки». – 2004. – № 6. – С. 192-200.
2. Про національну безпеку України: Закон України від 21 червня 2018 р. URL: <http://zakon.rada.gov.ua/laws/show/2469-19>
3. Ліпкан В.А. Теоретичні основи та елементи національної безпеки України: [монографія]. – К.: Текст, 2006. – 600 с.
4. Шевченко В.О., Іващенко М.М. Концепція національних інтересів України. – К.: Слов'янський світ, 1996. – С. 5.
5. Колодій А. Нація як суб'єкт політики. – Львів: Кальварія, 1997. – 22 с.

УДК 341.824:338.47(043.2)

Хамзін Т.Р., аспірант,
Інститут права імені Володимира Сташиса,
Класичний приватний університет, м. Запоріжжя
Науковий керівник: Армаш Н.О., д.ю.н., доцент,

ВИДИ АДМІНІСТРАТИВНИХ ПОЗОВІВ, ПОВ'ЯЗАНИХ ІЗ ДІЯЛЬНІСТЮ ОРГАНІВ ДОХОДІВ І ЗБОРІВ ПІД ЧАС ЗАХИСТУ ПРАВ ІНТЕЛЕКТУАЛЬНОЇ ВЛАСНОСТІ

Розділ XIV Митного кодексу України 2012 року «Сприяння захисту прав інтелектуальної власності під час переміщення товарів через митний кордон України» містить положення про дієвий та

актуальний механізм захисту прав інтелектуальної власності (надалі – ПІВ), який передбачає:

1) ведення органами доходів і зборів митного реєстру об'єктів права інтелектуальної власності, як охороняються відповідно до закону, на підставі заяв правовласників;

2) призупинення митного оформлення товарів на строк до 10 робочих днів, а в разі необхідності продовження цього строку на 10 робочих днів;

3) призупинення митного оформлення товарів за ініціативою органу доходів і зборів [1].

При цьому основними суб'єктами адміністративних відносин, що виникають під час сприяння захисту ПІВ органами доходів і зборів, є: орган доходів і зборів; правовласник (особа, якій відповідно до закону належать майнові права на об'єкт права інтелектуальної власності, або особа, яка діє від її імені в межах наданих повноважень); власник товару (декларант, отримувач товару).

Залежно від змісту публічно-правових правовідносин, які виникають між зазначеними суб'єктами, можна виділити наступні види адміністративних позовів:

1) позови у зв'язку з реєстрацією об'єктів інтелектуальної власності у митному реєстрі.

Порядок реєстрації у митному реєстрі об'єктів права інтелектуальної власності, затверджений наказом Міністерства фінансів України № 648 від 30.05.2012 [2], покладає на Державну митну службу України (її правонаступником є Державна фіскальна служба України) обов'язок щодо ведення митного реєстру об'єктів права інтелектуальної власності, які охороняються відповідно до закону.

Рішення, дії або бездіяльність Державної фіскальної служби України з приводу реалізації владних повноважень щодо ведення митного реєстру об'єктів ПІВ можуть бути предметом адміністративних позовів. Найбільш ймовірним, на наш погляд, є оскарження відмови ДФС України у внесенні об'єкта інтелектуальної власності до митного реєстру;

2) позови у зв'язку з призупиненням митного оформлення товарів.

Якщо митне оформлення товару, який переміщується через митний кордон України, призупинено органом доходів і зборів на підставі статей 399, 400 МК України, цілком природнім та зрозумілим є бажання власника товару завершити митне оформлення товарів. З цією метою власник товару звертається до суду;

3) позови у зв'язку з нездійсненням органом доходів і зборів заходів щодо призупинення митного оформлення товарів.

Якщо правовласник внаслідок дій або бездіяльності органу доходів і зборів не отримує належного захисту, на який він розраховує відповідно до положень законодавства, він має право оскаржити дії або бездіяльність такого органу до суду.

4) позови, пов'язані з бездіяльністю органу доходів і зборів щодо невидачі товарів зі складу митного органу.

Відповідно до ч. 15 ст. 399 та ч. 6 ст. 400 МК України у разі призупинення митного оформлення товарів, зазначених у цих статтях, відшкодування органам доходів і зборів витрат, пов'язаних із зберіганням цих товарів, здійснюється за рахунок правовласника.

Проте мають місце випадки, коли органи доходів і зборів не здійснюють видачу товарів зі складу митного органу його власнику вже після встановлення відсутності порушень прав інтелектуальної власності з боку власника товарів. Причиною цього є намагання посадових осіб цих органів отримати відшкодування витрат саме з власника товарів.

Тому виникають позови до органів доходів і зборів про визнання бездіяльності протиправною та зобов'язання здійснити видачу товарів з митного складу.

5) позови, пов'язані із реалізацією митним органом повноважень щодо порушення справ про порушення митних правил, а саме – статті 476 МК України.

Згідно ч. 14 ст. 399 МК України у разі якщо протягом встановлених строків порушення прав інтелектуальної власності під час переміщення через митний кордон України товарів, щодо яких прийнято рішення про призупинення митного оформлення, буде підтверджене висновком експертизи, проведеної відповідним уповноваженим органом, то в установленому цим Кодексом порядку орган доходів і зборів порушує справу про порушення митних правил, а товари – безпосередні предмети правопорушення вилучаються.

Зрозуміло, що власники товару з метою повернути вилучений товар, намагатимуться оскаржити дії посадових осіб органу доходів і зборів.

Вище наведено основні види адміністративних позовів, що подаються з метою захисту прав та інтересів суб'єктами правовідносин під час реалізації органами доходів і зборів владних повноважень в сфері захисту прав інтелектуальної власності при переміщенні товарів через митний кордон України.

Класифікація позовів здійснена за змістом правовідносин, які виникають між органом доходів і зборів, правовласником та власником товару. Наведена класифікація не є єдиною та вичерпною.

Література

1. Митний кодекс України [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <http://zakon2.rada.gov.ua/laws/show/4495-17>.

2. Про затвердження Порядку реєстрації у митному реєстрі об'єктів права інтелектуальної власності, які охороняються відповідно до закону: Наказ Міністерства фінансів України від 30 травня 2012 р. № 648 [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <http://zakon.rada.gov.ua/laws/show/z1034-12>.

УДК 347.824.4:656.7.025.2(477)(043.2)

Адамова В. С., студентка,
Навчально-науковий юридичний інститут,
Національний авіаційний університет, м. Київ
Науковий керівник: Козирєва В. П., к.ю.н., доцент

ЛІЦЕНЗУВАННЯ АВІАЦІЙНИХ ПЕРЕВІЗНИКІВ

На сьогодні для економіки держави сфера авіаційних послуг є надзвичайно важливою. В Україні авіаційні перевезення здійснюються на підставі ліцензії, яка може бути видана, якщо авіаперевізник виконує економічні та фінансові нормативи. Отже, ліцензування є важливим компонентом забезпечення правомірного та належного функціонування сфери цивільної авіації та авіаперевезень в цілому.

Ліцензія – це документ державного зразка, який засвідчує право ліцензіата на проведення зазначеного в ліцензії виду господарської діяльності протягом певного терміну за умови дотримання ліцензійних умов [3]. Ліцензування здійснюється у добровільному порядку виключно за волевиявленням суб'єкта господарювання. Таким чином, для суб'єктів господарювання ліцензування можливо розглядати і як угоду, спрямовану на отримання необхідного елемента підприємницької дієздатності.

Основними джерелами ліцензування авіаперевезень в Україні є ПКУ та Закон України «Про ліцензування видів господарської діяльності».

Види господарської діяльності, що підлягають ліцензуванню, встановлюються статтею 9 Закону України «Про ліцензування видів